

การบริหารจัดการหมู่บ้านช้างต้นแบบของจังหวัดสุรินทร์ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

Administration of the Elephant Village in Surin Province

According to the Sufficiency Economic Philosophy Model

กรรณิการ์ เจริญพันธ์ และ สัมพันธ์ พลภักดิ์

Kannika Jarournpan and Sampan Polpuk

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

Doctor of Philosophy Program in Public Administration, Eastern Asia University

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบผสมผสานผสมผสานนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษา (1) สภาพปัญหาของการบริหารจัดการ (2) แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ (3) ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญที่ทำให้การบริหารจัดการประสบความสำเร็จ และ (4) เสนอตัวแบบในการบริหารจัดการหมู่บ้านช้างต้นแบบของจังหวัดสุรินทร์ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษานี้ เน้นการวิจัยเชิงปริมาณ มีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัย โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เลี้ยงช้างและเกี่ยวข้องกับหมู่บ้านช้างในจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 1,104 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที ค่าการถดถอยพหุคูณ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน นอกจากนี้ ใช้วิธีสัมภาษณ์แนวลึก เฉพาะผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ผลการศึกษพบว่า (1) ปัญหาของการบริหารจัดการ ที่สำคัญ คือ จังหวัดสุรินทร์ไม่ได้ส่งเสริมการรวมกลุ่มทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเลี้ยงช้าง (2) แนวทางการที่สำคัญ คือ จังหวัดสุรินทร์ควรส่งเสริมให้ผู้เลี้ยงช้างรวมกลุ่มกัน ยึดถือทางสายกลางในการเลี้ยงที่สอดคล้องกับความสามารถของตนเอง ครอบครัว และกลุ่มเครือข่าย (3) ปัจจัยที่สำคัญ คือ การที่จังหวัดได้รับความร่วมมือจากภาคประชาชนในกิจกรรมที่จังหวัดดำเนินการให้การส่งเสริมและการสนับสนุน และ (4) ตัวแบบในการบริหารจัดการ เรียงตามลำดับจากความสำคัญมากไปน้อย ดังนี้ ด้านความรู้คู่คุณธรรม ด้านการพึ่งตนเอง ด้านพอประมาณ และด้านความมีภูมิคุ้มกัน

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ, หมู่บ้านช้างต้นแบบ, จังหวัดสุรินทร์, ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

This mixed methods research and main objectives of this study were to study (1) problems of administrative conditions (2) development guidelines of Administration (3) factors that are affecting the successful administration, and (4) master's model of administration of the elephant village in Surin Province according to the Sufficiency Economic Philosophy. The research methodology was designed by using the quantitative research as the principal tool. Questionnaires were used to collect data from 1,104 samples. Descriptive statistical analysis including, mean, standard deviation, t- test, multiple regression and Pearson's correlation coefficient was used to analyze data. In addition, there were a supportive in-depth interview with 9 experts for qualitative data. The findings were as follows: (1) The major problems of administrative conditions were the self-immunity of the Surin Provinces which did not include elephants grouping activities together to help themselves and help other elephant groups. The

activities of elephants include elephant food crops common in the Surin Province to promote, (2) The major development guidelines of Administration was that Surin Province should encourage the elephants group to take a middle path, (3) The major factors that are affecting the administration was Surin Province should get cooperation from the public, and (4) The model of administration was the emphasis on both knowledge and morality aspects as well as other aspects, for instance, self-reliance, moderation, and self-immunity aspect.

Keywords: administration, elephant village model, Surin province, the sufficiency economic philosophy



บทนำ

จังหวัดสุรินทร์ตั้งอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ มีพื้นที่ประมาณ 8,124 ตารางกิโลเมตร มีประชากรรวม 1,391,636 คน มีภาษาพูดพื้นเมืองที่แตกต่างกันแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก เป็นกลุ่มที่พูดภาษาเขมร กลุ่มที่สอง เป็นกลุ่มที่พูดภาษากูย (ส่วย) และกลุ่มที่สาม เป็นกลุ่มที่พูดภาษาพื้นเมืองอีสาน (ลาว) แต่อย่างไรก็ตาม ประชากรทั้ง 3 กลุ่มมีความเป็นมาที่กลมกลืนกัน มีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย มีความสามัคคีต่อกันเป็นอย่างดี คำขวัญของจังหวัด ที่ว่า “สุรินทร์ถิ่นช้างใหญ่ ผ้าไหมงาม ประคำสวย ร่ำรวยปราสาท ผักกาดหวาน ข้าวสารหอม งามพร้อมวัฒนธรรม” บ่งบอกถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดสุรินทร์ ที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนาน มีช้างเป็นสัตว์คู่บ้านคู่เมืองและเป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงอารยธรรม ขอม โบราณที่มีการสร้างปราสาทศักดิ์สิทธิ์ไว้สักการะบูชาตามความเชื่อของคนพื้นเมืองดั้งเดิม บรรพบุรุษของชาวสุรินทร์เป็นชาวกูย มีนามว่า เชียงปุม ได้ใช้ภูมิปัญญาวิชาศาสตร์จับช้างเผือกแตกโรงจากกรุงศรีอยุธยาแล้ว นำน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายคืนสมเด็จพระบรมราชาที่ 3 พระที่นั่งสุริยamarinทร์ จึงได้รับบำเหน็จความชอบโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เป็นพระยาสุรินทร์ภักดีศรีณรงค์จางวาง ปกครองเมืองสุรินทร์สืบต่อมา (สำนักงานจังหวัดสุรินทร์, 2555)

ในอดีต อาณาเขตของจังหวัดสุรินทร์ที่ติดต่อกับราชอาณาจักรกัมพูชาซึ่งบริเวณนี้มีป่าทึบและภูเขาสลับซับซ้อนมีช้างป่าอาศัยอยู่จำนวนมาก กลุ่มชาติพันธุ์กูยมีความสามารถในการคล้องช้างป่ามาเลี้ยงไว้ใช้งานในครอบครัว ซึ่งนิยมการเลี้ยงช้างมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน วัฒนธรรมการเลี้ยงช้างนี้มีมาแต่ดั้งเดิมและถือได้ว่าเป็นมรดกทาง

วัฒนธรรมที่บรรพบุรุษสืบทอดมายังรุ่นลูก รุ่นหลานในปัจจุบัน ชนกลุ่มนี้มีความชำนาญในการฝึกหัดช้างให้ช่วยงานครอบครัว จนกระทั่งในปัจจุบันมีช้างที่ชาวกูยในจังหวัดสุรินทร์เลี้ยงไว้ในครอบครองกว่า 300 เชือก ส่งผลให้พื้นที่บริเวณรอบ ๆ หมู่บ้านช้างจังหวัดสุรินทร์ซึ่งตั้งอยู่ที่หมู่บ้านตากกลาง ตำบลกระโพ อำเภอท่าตูม มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพันธุ์นานาชนิดที่เป็นอาหารช้างนั้นลดน้อยลง พื้นที่ในการปลูกพืชอาหารช้างมีน้อยขาดการส่งเสริมกิจกรรมการแสดงช้างเพื่อให้เกิดความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวส่งผลให้รายได้ในครอบครัวต่ำ จึงทำให้ผู้เลี้ยงช้างต้องนำช้างออกไปเร่ร่อนขายสินค้าเพื่อให้เกิดรายได้เสริม บางครอบครัวต้องจ้างแรงงานในการเลี้ยงช้างที่อยู่ที่บ้านและออกเร่ร่อน ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการหมู่บ้านช้างโดยรวม (สำนักงานจังหวัดสุรินทร์, 2555, หน้า 12) และประเด็นที่สำคัญคือ จังหวัดสุรินทร์ในฐานะองค์กรที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนทั้งด้านนโยบาย ด้านงบประมาณ และด้านทรัพยากรอื่น ๆ ในการบริหารจัดการหมู่บ้านช้างยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทำให้กลุ่มผู้เลี้ยงช้างเผชิญปัญหาทั้งด้านการบริหารจัดการในครอบครัวและการบริหารจัดการในภาพรวมของหมู่บ้านช้างจังหวัดสุรินทร์ ด้วยเหตุผลที่แสดงถึงความเป็นมาและความสำคัญ และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการบริหารจัดการจากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาในฐานะที่เป็นนักการเมือง อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งมีหน้าที่ต้องเป็นตัวแทนของประชาชนในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการหมู่บ้านช้างต้นแบบของจังหวัดสุรินทร์ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยคาดหวัง

ว่าผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ทั้งในด้านการเกิดองค์ความรู้ใหม่ทางวิชาการ การนำไปปฏิบัติต่อประชาชน จังหวัดสุรินทร์และประเทศชาติโดยรวม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาสภาพปัญหาของการบริหารจัดการหมู่บ้านข้างต้นแบบของจังหวัดสุรินทร์ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการหมู่บ้านข้างต้นแบบของจังหวัดสุรินทร์ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. ศึกษาปัจจัยที่มีส่วนสำคัญที่ทำให้การบริหารจัดการหมู่บ้านข้างต้นแบบของจังหวัดสุรินทร์ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประสบผลสำเร็จ
4. เสนอตัวแบบในการบริหารจัดการหมู่บ้านข้างต้นแบบของจังหวัดสุรินทร์ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิด ประกอบด้วย (1) การบริหารจัดการ ผู้ศึกษานำความหมายของคำว่า “การบริหารจัดการ” มาจากการให้ความหมายของ นักวิชาการ 5 ท่าน ประกอบด้วย Shermerhorn (1999), Certo (2007), Taylor (1967) และ Weber (1996) มาใช้เป็นพื้นฐานในการกำหนดความหมายของการบริหารจัดการที่เป็นแนวคิดของผู้ศึกษา สรุปความหมายของการบริหารจัดการได้ว่า หมายถึง แนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งเสริม การสนับสนุน หรือการปฏิบัติงานใด ๆ ของจังหวัดสุรินทร์ในเรื่องการบริหารจัดการหมู่บ้านข้างต้นแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จังหวัดสุรินทร์ควรส่งเสริมให้ผู้เลี้ยงช้างยึดถือทางสายกลางในการเลี้ยงที่สอดคล้องกับความสามารถของตนเองและครอบครัว เช่น การเลี้ยงช้างในจำนวนปริมาณที่ตนเองหรือครอบครัวมีความ สามารถเลี้ยงได้โดยไม่ต้องไปกู้ยืมเงินมาเลี้ยง เพื่อประโยชน์สูงสุดของครอบครัว ชุมชน และจังหวัด ทั้งนี้ ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน (2) หมู่บ้านข้างต้นแบบ ผู้ศึกษา

ได้นำความหมายของคำว่า “หมู่บ้านข้างต้นแบบ” มาจากแนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน ได้แก่ อัจฉราภาณรัตน์ (2548) นฤพล ศรีตระกูล (2555) สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน มาใช้เป็นพื้นฐานในการกำหนดความหมายของหมู่บ้านข้างต้นแบบที่เป็นแนวคิดในการศึกษา สรุปความหมายได้ว่า หมู่บ้านข้างต้นแบบหมายถึง แนวทางหรือการปฏิบัติงานด้วยความความเข้าใจของแกนนำและกลุ่ม เป้าหมาย จากฐานความเข้าใจในการดำเนินวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงของภาคีผู้เกี่ยวข้อง กับหมู่บ้านข้างเพื่อบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยที่จังหวัดควรสร้างความร่วมมือจากประชาชน/ชุมชนที่เลี้ยงช้างเป็นอย่างดีในทุกกิจกรรมที่จังหวัดดำเนินการส่งเสริม หรือให้การสนับสนุน เพื่อประโยชน์สูงสุดของครอบครัว ชุมชน และจังหวัด ทั้งนี้ เพื่อนำไปสู่การพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ทฤษฎี ผู้ศึกษานำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ประกอบด้วย (1) ความพอประมาณ (2) ความมีเหตุผล (3) การมีภูมิคุ้มกัน (4) การพึ่งตนเอง (5) การเสริมสร้างคนให้มีความรู้และคุณธรรม (ควบรวม 2 เงื่อนไขทางเศรษฐกิจพอเพียงเข้าด้วยกัน) (6) การรวมกลุ่ม (หลักการขั้นที่ 2 ของเกษตรทฤษฎีใหม่) (7) การสร้างเครือข่าย (หลักการขั้นที่ 3 ของเกษตรทฤษฎีใหม่) และ (8) ความสมดุลและการพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้ศึกษาได้นำเป้าหมายของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้านหลักมาตั้งเป็นกรอบสำคัญในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย (1) ด้านความพอประมาณ (2) ด้านความมีเหตุผล (3) ด้านการมีภูมิคุ้มกัน (4) ด้านการพึ่งตนเอง และ (5) ด้านความรู้คู่คุณธรรมคณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2548)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยของ ทรงศักดิ์ สีนวิมล (2556) ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการบริหารจัดการการเกษตรของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สรุปผลการศึกษาได้ว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างล้วนเห็นด้วยในระดับปานกลางต่อยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการเกษตรของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านความพอประมาณ (2) ด้านความมีเหตุผล (3) ด้านการมีภูมิคุ้มกัน (4) ด้านการพึ่งตนเอง และ

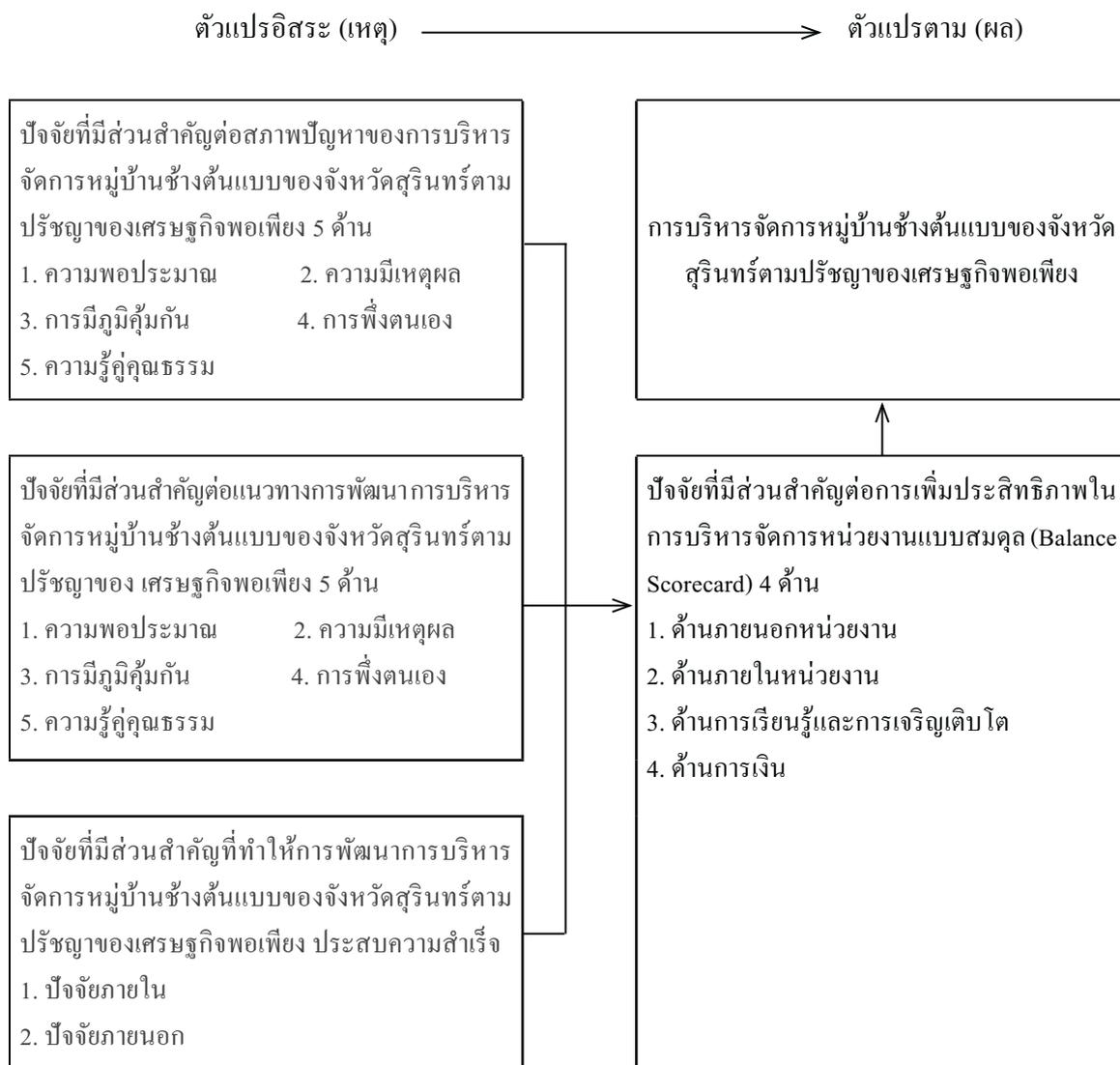
(5) ด้านความรู้และคุณธรรม

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยกรอบแนวคิดหลักส่วนที่เป็นตัวแปรอิสระ แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ (1) ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการหมู่บ้านข้างต้นแบบตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน (2) ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อแนว

การบริหารจัดการหมู่บ้านข้างต้นแบบตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน และ (3) ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญที่ทำให้การบริหารจัดการหมู่บ้านข้างต้นแบบของจังหวัดสุรินทร์ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประสบความสำเร็จ แบ่งเป็นปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก สำหรับกรอบแนวคิดหลักในส่วนที่เป็นตัวแปรตาม คือ การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการหน่วยงานแบบสมดุล 4 ด้าน ดังภาพ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย



ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยใช้การการวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลัก ใช้วิธีเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูล 3 ประเภท ได้แก่ (1) เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (2) เก็บข้อมูลปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ และ (3) จากการสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหมู่บ้านช้างของจังหวัดสุรินทร์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการหมู่บ้านช้างต้นแบบของจังหวัดสุรินทร์ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากประชาชนที่เป็นผู้เลี้ยงช้างและมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับช้างและเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหมู่บ้านช้าง ซึ่งเป็นการเลือกแบบเจาะจง ในจังหวัดสุรินทร์มี 2 อำเภอ ได้แก่ อำเภอท่าตูม และอำเภอชุมพลบุรี โดยมีประชากร จำนวน 168,554 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่ทำการศึกษาในจังหวัดสุรินทร์มี 2 อำเภอ ได้แก่ อำเภอท่าตูม และอำเภอชุมพลบุรี จำนวน 1,104 ตัวอย่าง ซึ่งได้มาจากการคำนวณโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1967) โดยตั้งค่าความคลาดเคลื่อนที่ 0.03 หรือที่ระดับความเชื่อมั่น 97.00 %

ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มด้วยวิธี Snowball Sampling เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบลึกลับเฉพาะผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งใช้เป็นข้อมูลเสริมการวิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม (questionnaire) แบบมาตราประเมินค่า หรือมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) 3 ระดับ ได้แก่ มาก ปานกลาง น้อย ตามแบบของ Likert (1961) เป็นเครื่องมือ และที่ผ่านการทดสอบมีค่าความเที่ยงตรง (IOC) ที่ระดับ 0.86 และค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามที่ระดับ 0.93

การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์แบบลึกลับแบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือสัมภาษณ์เฉพาะผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ 3 วิธี คือ (1) เก็บข้อมูลจากเอกสาร หรือวิจัยเอกสาร (2) เก็บข้อมูลปริมาณจากการวิจัยสนาม โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ และ (3) เก็บข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหมู่บ้านช้างของจังหวัดสุรินทร์

เก็บข้อมูลจากเอกสาร หรือวิจัยเอกสาร เพื่อใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย กรอบแนวคิดการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การสร้างแบบสอบถาม การอภิปรายผล และการให้ข้อเสนอแนะ

เก็บข้อมูลปริมาณจากการวิจัยสนาม เก็บรวบรวมข้อมูลที่สมบูรณ์กลับมาได้ 1,104 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 100.00 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยมีผู้ช่วยวิจัย 5 คน ต่อจากนั้น ผู้ศึกษาได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามอีกครั้ง เพื่อนำเข้าสู่การดำเนินการตาม ขั้นตอนของการศึกษาต่อไป ทั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ตั้งเป้าหมายของปริมาณแบบสอบถามที่สมบูรณ์ที่ได้กลับมานั้น ไว้ว่าต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เมื่อได้ข้อมูลมาแล้ว ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตการณ์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลหลักที่ได้จากการวิจัยภาคสนามใน ขั้นตอนของการอภิปรายผล และการให้ข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

เป็นการวิเคราะห์แสดงผลการศึกษาในรูปของตาราง ประกอบกับการใช้รูปแบบของการวิเคราะห์เชิงพรรณนา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้สถิติที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าการถดถอยพหุคูณ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยข้อมูลเชิงปริมาณ

1. กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลางต่อปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการหมู่บ้านข้างต้นแบบของจังหวัดสุรินทร์ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน (สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อ 1.) โดยมีค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 5 ด้าน ($\bar{X} = 2.07$, $SD = 0.451$) และค่าเฉลี่ยรวมของแต่ละด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้าน (1) การมีภูมิคุ้มกัน ($\bar{X} = 2.10$, $SD = 0.512$) (2) ความรู้คุณธรรม ($\bar{X} = 2.09$, $SD = 0.508$) (3) ความมีเหตุผล ($\bar{X} = 2.06$, $SD = 0.519$) (4) การพึ่งตนเอง ($\bar{X} = 2.05$, $SD = 0.519$) (5) ความพอประมาณ ($\bar{X} = 2.05$, $SD = 0.567$)

ตาราง 1

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการหมู่บ้านข้างต้นแบบของจังหวัดสุรินทร์ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 5 ด้าน และค่าเฉลี่ยรวมแต่ละด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยรวมจากมากไปน้อย

ปัญหา	แนวทางการพัฒนา
ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 5 ด้าน (SD)	
2.07 (0.451)	2.24 (0.481)
ค่าเฉลี่ยรวมแต่ละด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย (SD)	
1. ด้านมีภูมิคุ้มกัน 2.10 (0.512) คำถาม “จังหวัดไม่ได้ส่งเสริมให้ผู้เลี้ยงช้างรวมกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเลี้ยงช้าง การแสดงกิจกรรมของช้าง รวมถึงการปลูกพืชอาหารช้างร่วมกันในพื้นที่ที่จังหวัดให้การส่งเสริม เป็นต้น”	1. ด้านการพึ่งตนเอง 2.26 (0.573) คำถาม “จังหวัดควรส่งเสริมให้ผู้เลี้ยงช้างสามารถพึ่งตนเองได้ เช่น สามารถเลี้ยงกันเองได้ภายในครอบครัวโดยไม่ต้องจ้างแรงงาน ชูขนานไปกับการส่งเสริมให้มีรายได้จากหลาย ๆ ทาง และการปลูกพืช/เลี้ยงสัตว์ไว้บริโภคในครัวเรือนเพื่อลดรายจ่าย”
2. ด้านความรู้คุณธรรม 2.09 (0.508)	2. ด้านการมีภูมิคุ้มกัน 2.25 (0.564)
3. ด้านความมีเหตุผล 2.06 (0.519)	3. ด้านพอประมาณ 2.24 (0.567)
4. ด้านการพึ่งตนเอง 2.05 (0.519)	4. ด้านความรู้คุณธรรม 2.24 (0.577)
5. ด้านความพอประมาณ 2.05 (0.567)	5. ด้านความมีเหตุผล 2.21(0.569)

3. กลุ่มตัวอย่างล้วนเห็นด้วยในระดับปานกลาง ต่อ ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญที่ทำให้การบริหารจัดการหมู่บ้าน ช่างต้นแบบของจังหวัดสุรินทร์ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประสบผลสำเร็จที่แบ่งเป็นปัจจัยภายในและปัจจัย ภายนอก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยรวมจากมากไปน้อย ได้แก่ (1) ปัจจัยภายนอก ($\bar{X} = 2.21, SD = 0.569$) และ (2) ปัจจัย ภายใน ($\bar{X} = 2.23, SD = 0.611$) ตามลำดับ

4. ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อตัวแบบการบริหารจัดการหมู่บ้านช่างต้นแบบของจังหวัดสุรินทร์ ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วย ว่า ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อแนวการบริหารจัดการหมู่บ้าน ช่างต้นแบบตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สำคัญมี 4 ด้าน เรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย ดังนี้ (1) ด้านความรู้คู่คุณธรรม (2) ด้านการพึ่งตนเอง (3) ด้านพอ ประมาณ และ (4) ด้านความมีภูมิคุ้มกัน เป็นปัจจัยที่มี อิทธิพลต่อปัจจัยที่มีส่วนต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการ บริหารจัดการหน่วยงานแบบสมดุล (Balance Scorecard) ทั้งนี้ ตัวแบบการบริหารจัดการหมู่บ้านช่างต้นแบบตาม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ควรเน้น ด้านความรู้คู่ คุณธรรม และด้านอื่นอีก ได้แก่ ด้านการพึ่งตนเอง ด้าน ความพอประมาณ และด้านความมีภูมิคุ้มกัน

ผลการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลจากการการสัมภาษณ์แนวคิดผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ปรากฏว่า

1. ผู้เชี่ยวชาญ ล้วนมีความเห็นไปในทิศทาง เดียวกันต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการหมู่บ้าน ช่างต้นแบบของจังหวัดสุรินทร์ตามปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง โดยผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า จังหวัดสุรินทร์ควรส่งเสริม ให้ผู้เลี้ยงช้างสามารถพึ่งตนเองได้ เช่น สามารถเลี้ยงกันเอง ได้ภายในครอบครัวโดยไม่ต้องจ้างแรงงาน คู้ขนานไปกับการ ส่งเสริมให้มีรายได้จากหลาย ๆ ทาง และการปลูกพืช/ เลี้ยงสัตว์ไว้บริโภคในครัวเรือนเพื่อลดรายจ่าย โดยเฉพาะ อย่างยิ่งแนวทางการบริหารจัดการหมู่บ้านช่างต้นแบบของ จังหวัดสุรินทร์นั้น จังหวัดควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ เกิดครอบครัวตัวอย่างในการเลี้ยงช้างขึ้นให้ได้

2. ผู้เชี่ยวชาญ ล้วนมีความเห็นไปในทิศทาง เดียวกันต่อปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อแนวทางการพัฒนาการ

บริหารจัดการหมู่บ้านช่างต้นแบบของจังหวัดสุรินทร์ตาม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเห็นว่า การที่ผู้บริหาร ระดับสูงของจังหวัดเห็นความสำคัญและมีนโยบายที่ชัดเจน ที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการหมู่บ้าน ช่างต้นแบบตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงรวมถึงมี การบริหารจัดการแบบสมดุลอย่างมีประสิทธิภาพ และ การที่จังหวัดได้รับความร่วมมือจากประชาชน/ชุมชนที่ เลี้ยงช้างเป็นอย่างดีในทุกกิจกรรมที่จังหวัดดำเนินการ ส่งเสริม หรือให้การสนับสนุน นั้นจะทำให้การบริหาร จัดการหมู่บ้านช่างต้นแบบของจังหวัดสุรินทร์ ประสบผลสำเร็จได้

3. ผู้เชี่ยวชาญ ล้วนมีความเห็นไปในทิศทาง เดียวกันต่อตัวแบบการบริหารจัดการหมู่บ้านช่างต้นแบบ ของจังหวัดสุรินทร์ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดย เห็นว่าแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการตามปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงที่สำคัญมี 4 ด้าน เรียงลำดับความ สำคัญจากมากไปน้อย ดังนี้ (1) ด้านความรู้คู่คุณธรรม (2) ด้านการพึ่งตนเอง (3) ด้านพอประมาณ และ (4) ด้านความ มีภูมิคุ้มกัน มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ หน่วยงานแบบสมดุล เพราะเห็นว่า กลุ่มผู้เลี้ยงช้างหรือการ บริหารจัดการหมู่บ้านช่างของจังหวัดสุรินทร์ล้วนประสบ ปัญหาคความยากจน และมีหนี้สินล้นพ้นตัว รวมทั้งตกอยู่ใน สถานะที่แก้ไขปัญหาไม่ได้ด้วยตนเอง ความหวังของ กลุ่มผู้เลี้ยงช้างจึงต้องการให้ภาครัฐ ให้จังหวัดเข้ามาส่งเสริมสนับสนุน และแก้ปัญหาการเลี้ยงช้างอย่างครบวงจร

การอภิปรายผล

1. จากผลการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลางทั้งในภาพรวม และรายด้านทั้ง 5 ด้าน ต่อปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการ หมู่บ้านช่างต้นแบบของจังหวัดสุรินทร์ตามปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ผู้ศึกษามีความเห็นที่ จังหวัดสุรินทร์มี นโยบายส่งเสริมและสนับสนุนผู้เลี้ยงช้างทั้งการจัดหาพื้นที่ ปลูกอาหารช้างเพิ่มเติม การส่งเสริมกิจกรรมการแสดงช้าง ที่หมู่บ้านช่างเพื่อรับนักท่องเที่ยวในวันเสาร์และวันอาทิตย์ ของทุกสัปดาห์เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ลดรายจ่ายให้กับผู้ เลี้ยงช้าง แต่ทั้งนี้การดำเนินการต้องใช้เวลาจึงยังไม่บรรลุ

เป้าหมายสูงสุดที่ตั้งไว้เมื่อเป็นเช่นนี้จึงมีส่วนสำคัญทำให้กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลาง สอดคล้องกับความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์เนวลิกเฉพาผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คนซึ่งเห็นว่า จังหวัดสุรินทร์ยังมีปัญหาในด้านการบริหารจัดการ เช่น การส่งเสริมและสนับสนุน ทั้งนักวิชาการที่มีความรู้เข้าไปให้ความรู้กับประชาชน การสนับสนุนงบประมาณ การสนับสนุนทรัพยากรอื่น ๆ ที่จำเป็น โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น

2. จากผลการศึกษาที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลางต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการหมู่บ้านข้างต้นแบบของจังหวัดสุรินทร์ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน ผู้ศึกษามีความเห็นที่สอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่าง ในขณะที่เดียวกันก็มีมุมมองที่เป็นไปในทิศทางเดียวกับกับผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 คนที่ได้จากการสัมภาษณ์เนวลิกเฉพาว่า จังหวัดสุรินทร์ในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่มีอำนาจและรับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการบริหารจัดการหมู่บ้านข้าง ควรมีแนวทางหรือนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนที่เลี้ยงช้างมีอาชีพเสริมคู่ขนานไปกับการเลี้ยงช้าง โดยยึดทางสายกลางในการพึ่งตนเองไม่มากเกินไปหรือน้อยเกินไปเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารหมู่บ้านข้างสู่หมู่บ้านต้นแบบต่อไป

3. จากผลการศึกษาที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลางต่อ ภาพรวมของปัจจัยที่มีส่วนสำคัญที่ทำให้การบริหารจัดการหมู่บ้านข้างต้นแบบของจังหวัดสุรินทร์ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประสบความสำเร็จ ผู้ศึกษามีความเห็นที่เห็นว่า จังหวัดควรทำงานเชิงรุกเพื่อให้ได้รับความร่วมมือจากประชาชนในชุมชนที่เลี้ยงช้างในทุกกิจกรรมและจังหวัดควรดำเนินการส่งเสริมหรือให้การสนับสนุนจนได้ครอบคลุมต้นแบบในการเลี้ยงช้างเพื่อเป็นแบบอย่างที่สามารถสำเร็จได้ ซึ่งขณะนี้ผลสำเร็จดังกล่าวยังไม่เกิดขึ้น เมื่อเป็นเช่นนี้จึงมีส่วนสำคัญทำให้กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลางต่อปัจจัยที่มีส่วนสำคัญที่ทำให้การบริหารจัดการหมู่บ้านข้างต้นแบบของจังหวัดสุรินทร์ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเท่านั้นจะเห็นด้วยในระดับมากหรือในระดับน้อยดังกล่าว และสอดคล้องกับความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ที่เห็นว่า จังหวัดสุรินทร์ต้องสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้น โดยการทำงานเชิงรุกเพื่อจะได้ขับเคลื่อนการบริหารจัดการหมู่บ้านข้างต้น

แบบให้ประสบผลสำเร็จ

4. จากผลการศึกษาพบว่า ตัวแบบแนวทางการบริหารจัดการหมู่บ้านข้างต้นแบบของจังหวัดสุรินทร์ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สำคัญมี 4 ด้านที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการหน่วยงานแบบสมดุล 4 ด้าน ผู้ศึกษามีความรู้ บริบทต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารจัดการหมู่บ้านข้างได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการรับรู้เกี่ยวกับประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ และแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการหมู่บ้านข้างตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สำคัญ 4 ด้าน เรียงลำดับจากสำคัญมากไปน้อย ดังนี้ (1) ด้านความรู้คู่คุณธรรม (2) ด้านการพึ่งตนเอง (3) ด้านความพอประมาณ และ (4) ด้านความมีภูมิคุ้มกัน กลุ่มตัวอย่างสัมผัสได้ถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น เพราะปัจจัยที่ 4 ด้านมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลี้ยงช้างและการบริหารจัดการหมู่บ้านข้าง ซึ่งปัจจัยดังกล่าวหากมีพร้อมจะส่งผลดีโดยตรงต่อความเป็นอยู่ของตนเองและครอบครัว

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งนี้

1. จังหวัดสุรินทร์ควรส่งเสริมให้ผู้เลี้ยงช้างยึดถือทางสายกลางในการเลี้ยงที่สอดคล้องกับความสามารถของตนเองและครอบครัว เช่น การเลี้ยงช้างในจำนวน หรือปริมาณที่ตนเองหรือครอบครัวมีความสามารถเลี้ยงได้ โดยไม่ต้องไปกู้ยืมเงินมาเลี้ยงซึ่งเป็นภาระหนี้สินจนเกินตัว ควรยึดตามอัตราและสภาพแวดล้อมในบริบทของชุมชนอย่างเป็นขั้นเป็นตอนโดยไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น ทำตามกำลังแรงงานที่มีอยู่งบประมาณ ความรู้ เวลาที่ใช้ในการทำงาน และความสามารถความถนัดที่มีอยู่ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อลดค่าใช้จ่ายไม่ก่อหนี้สินเพิ่ม
2. จังหวัดสุรินทร์ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เลี้ยงช้าง ทำการปลูกพืชอาหารช้างให้เพียงพอกับจำนวนช้างที่เลี้ยง และส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมการแสดงช้างเพื่อสร้างรายได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
3. จังหวัดสุรินทร์ควรส่งเสริมผู้เลี้ยงช้างให้มีรายได้จากการประกอบอาชีพในหลายทาง เพื่อให้สามารถดำรงชีพอยู่ได้ หากมีรายได้จากการแสดงกิจกรรมของช้าง ลดลงตามภาวะเศรษฐกิจ หรือผลกระทบจากสิ่งแวดล้อม

4. จังหวัดควรทำงานเชิงรุกเพื่อสร้างความร่วมมือจากประชาชนในชุมชนที่เลี้ยงช้างในการขับเคลื่อนทุกกิจกรรมที่จังหวัดดำเนินการส่งเสริมหรือให้การสนับสนุน เพื่อให้ประสบผลสำเร็จ

5. จังหวัดสุรินทร์ควรนำแนวทางการบริหารจัดการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการพัฒนา

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ทำการศึกษาเพื่อต่อยอดจากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อค้นหาองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการนำกรอบแนวคิดนี้ไปประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสมในหน่วยงานอื่น นอกเหนือจากจังหวัดสุรินทร์เพื่อเป็นการพิสูจน์ผลการวิจัยซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารจัดการต่อไป อย่างไรก็ตาม ในการศึกษา หรือการวิจัยครั้งต่อไป

ไป อาจนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน ซึ่งผู้ศึกษาได้นำมาเป็นแนวคิดในครั้งนี้ไปปรับใช้เฉพาะบางด้านที่เหมาะสมกับหน่วยงานที่ศึกษาก็ได้ หรือตัดบางด้านออกก็ได้ โดยไม่จำเป็นต้องนำไปใช้ครบทั้งหมดทุกด้าน ในทางตรงข้าม อาจเพิ่มจำนวนด้านหรือตัวชี้วัดขึ้นอีกก็ได้ ตามความเหมาะสม แต่ควรให้เหตุผลกำกับไว้ด้วยเสมอ

2. ทำการศึกษาวิจัยแบบเจาะลึกแนวทางการบริหารจัดการหมู่บ้านช้างต้นแบบของจังหวัดสุรินทร์แต่ละด้าน โดยเปรียบเทียบหรือเทียบเคียงกับหมู่บ้านต้นแบบที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันแหล่งอื่น ๆ ทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ เป็นต้น

3. ทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยโดยใช้กรอบแนวคิดหรือตัวแบบอื่นสำหรับการศึกษาวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ เช่น แนวทางการบริหารกิจบ้านเมืองที่ดี 5 ด้าน การบริหารจัดการตามทางแนวคุณธรรม เป็นต้น



References

- Certo, C. S. (2007). *Modern management*. NJ: Prentice-Hall.
- Likert, R. A. (1961). *New pattern of management*. New York: McGraw-Hill.
- Office of the National Economics and Social Development Board. (2005). *Sufficiency economy is?.* Bangkok: Author. (in Thai)
- Office of Surin Province. (2012). *Surin year 2012 summary*. Surin: Rungtanakert offset. (in Thai)
- Panurat, A. (2005). *Family and kinship in East, South and healthy practices*. Surin: Surin Rajabhat University. (in Thai)
- Shermerhorn, J. R. (1999). *Management*. New York: John Wiley & Son.
- Sinvimol, T. (2013). *Development of agricultural management job following the philosophy of sufficiency economy*. Doctor of Philosophy Thesis in Public Administration, Eastern Asia University. (in Thai)
- Sretakul, N. (2012). Technology folk wisdom about elephants in Surin Kui. *Research University Humanities and Social Sciences*, 15(1), 25-30. (in Thai)
- Taylor, F. W. (1967). *Principles of scientific management*. New York: Norton Library.

Viratnipawan, V. (2007). *The management concept of sufficiency economy in the community*. *Basic Corporate Rat Rak*, 49(3), 56-81. (in Thai)

Weber, M. (1996). *The theory of social and economic organization*. New York: Free Press.

Yamane, T. (1967). *Elementary sample theory*. NJ: Prentice-Hall.

